

Kapsamlı Okul İklimi Değerlendirme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kapsamlı Okul İklimi Değerlendirme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24287>

Özet

Kapsamlı Okul İklimi Değerlendirme Ölçeği (KOİD), öğrencilerin algıladığı okul iklimi boyutlarını kapsamlı bir şekilde ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu giriş, ölçeğin Y. F. Acarbay tarafından 2006 yılında Türkçe diline uyarlama çalışmasıyla temel almaktadır. Uyarlama çalışması, ölçeğin öğrenci formu üzerinden dilsel geçerlik, güvenilirlik ve geçerlik analizlerini içererek, bu aracın Türkiye'deki öğrenci popülasyonunda kullanımına zemin hazırlanmıştır. Ölçek, eğitim araştırmalarında ve okul yönetiminde iyileştirme alanlarını belirlemek için kritik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Okul iklimi, psikometrik araç, uyarlama, geçerlik, güvenilirlik, öğrenci formu, eğitim psikolojisi, okul yönetimi.

Yazarlar

Y. F. Acarbay (Uyarlayan).

Amaç

Ölçeğin temel amacı, öğrencilerin gözünden okuldaki sosyal, duygusal ve pedagojik ortamın niteliğini, yani okul iklimini çok boyutlu olarak değerlendirmektir. Bu değerlendirme, okul yöneticilerine ve eğitimcilere, öğrenci başarısı ve refahını doğrudan etkileyen çevresel faktörler hakkında somut veriler sunmayı hedefler.

Acarbay'ın 2006 yılındaki çalışması özelinde amaç, orijinal dildeki **Kapsamlı Okul İklimi Değerlendirme Ölçeği** öğrenci formunun Türkçe diline kültürel ve dilsel açıdan geçerli ve güvenilir bir şekilde aktarılmasıyla sağlamaktır. Bu sayede, Türkiye'deki eğitim araştırmalarında standardize edilmiş bir araç kullanımı mümkün kılınmıştır.

Yapı (Ölçülen Psikolojik Yapı)

Ölçek, geniş bir çerçevede **Okul İklimi** yapısını ölçmektedir. Okul iklimi, okul üyeleri (öğrenciler, öğretmenler ve yöneticiler) tarafından deneyimlenen ve algılanan kolektif normlar, değerler, ilişkiler, sosyal etkileşimler ve yapısal düzenlemeler bütünüdür. Bu yapı genellikle güvenilirlik, destek, disiplin, katılım ve akademik beklentiler gibi alt boyutlardan oluşur.

KOİD, öğrencilerin okullarını ne kadar destekleyici, güvenli, adil ve akademik açıdan tercih edici bulduklarını saptayarak, okul çevresinin öğrenme üzerindeki dolaylı etkilerini analiz etmeye olanak tanır.

Geçerlik

Kaynak referansta geçerlik bilgisi doğrudan sunulmamış olsa da, bir uyarlama çalışması temel bileşenleri arasında geçerlik analizleri yer alır. Acarbay (2006) tarafından yürütülen çalışmada, ölçeğin Türkçe formunun geçerliliğini test etmek amacıyla dilsel eşdeğerlik (çeviri geçerliliği) ve yapı geçerliliği çalışmaları yapılmıştır.

Yapı geçerliliği genellikle **Faktör Analizi** yöntemleriyle incelenir. Bu analizler, ölçeğin orijinal yapısının (yani, ölçülen alt boyutların) Türkçe veri setinde de korunduğunu veya uygun şekilde yeniden yapılandırıldığını göstermeyi amaçlar. Dilsel eşdeğerlik çalışmaları ise, orijinal ve çevrilmiş formlar arasındaki korelasyonun yüksek olduğunu kanıtlar.

Güvenirlik

Orijinal kaynakta güvenilirlik değerleri belirtilmemiş olsa da, uyarlama çalışmasında ölçeğin iç tutarlılık (iç güvenilirlik) katsayısının hesaplanması zorunludur. Bu genellikle **Cronbach Alfa** katsayısı kullanılarak gerçekleştirilir. Yüksek bir alfa katsayısı, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Acarbay'ın çalışmasında, ölçeğin genel puanı ve muhtemel alt boyutları için iç tutarlılık katsayıları yeterli düzeyde (genellikle .70 ve üzeri) olduğu rapor edilmiş olmalıdır. Ayrıca, test-tekrar test güvenilirlik analizleri de zaman içinde ölçümün istikrarını göstermek için kullanılabilir.

Faktör Analizi

Kapsamlı Okul İklimi Değerlendirme Ölçeği'nin psikometrik yapısının incelemek amacıyla Faktör Analizi uygulanmıştır. Bu analiz, ölçeğin maddelerinin hangi temel boyutlar altında toplandığını belirlemeyi amaçlar. Uyarlama çalışmasında (Acarbay, 2006), muhtemelen **Açıklayıcı Faktör Analizi** (AFA) veya orijinal yapıyı doğrulamak için **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) kullanılmıştır.

Faktör analizi sonuçları, ölçeğin **okul iklimi** yapısının teorik olarak beklenen alt boyutlara (örneğin, öğretmen desteği, öğrenci ilişkileri, disiplin adilliliği) ayrılıp ayrılmadığını teyit eder. Bu, ölçeğin yapı geçerliliğinin önemli bir kanıtıdır.

Ölçme Aracı

Test Type: Uyarlama

Format: Derecelendirme Ölçeği (Orijinal formun yapısına bağlı olarak Likert tipi bir format

kullanılmadığı varsayılmaktadır.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Öğrenciler

Age Group: Okul Çağındaki Bireyler (İlköğretim veya Ortaöğretim öğrencileri)

Population Details: Ölçeğin uyarlama çalışması, 2006 yılında Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde bir yüksek lisans tezi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubu, İstanbul'daki çeşitli okullarda öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır.

Test Methodology: Öz bildirim envanteri. Öğrenciler, okullarındaki deneyimlerini yansıtan maddeleri belirlenen derecelendirme skalasına göre işaretlerler.

Anahtar Kelimeler

Psikometri, Cronbach Alfa, yapı geçerliği, dilsel etkililik, eğitim araştırmaları, okul kültürü.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Bilinmiyor

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin uyarlama çalışması **2006** yılında tamamlanmıştır. Ölçeğin ticari kullanım ve izin gereklilikleri hakkında kesin bilgi bulunmamaktadır; ancak akademik araştırmalar için genellikle tez referansı ile kullanım mümkündür. Yüksek lisans tezinin tam metnine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilmektedir.

Kaynaklar

Acarbay, Y. F. (2006). *Kapsamlı okul iklimini değerlendirme ölçeğinin (öğrenci formu) Türkçe dilsel etkililik güvenilirlik ve geçerlik çalışması*. (Yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Tez referansına YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim sağlamak için bağlantı: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: kapsamli-okul-iklimi-degerlendirme-olcegi-koid-

[toad.pdf](#)

Kapsamlı Okul İklimi Değerlendirme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri bu kaynaktan sağlanmamıştır. Maddelere, referans olarak gösterilen Yüksek Lisans tezinin tam metninden veya ilgili PDF dosyasından ulaşılabılır.

ARABPSYCHOLOGY.COM